

ONS VERHAAL.

Geschreven door Laurien in 2006.

WAAROM.

We zijn niet geemigreerd uit onvrede met Nederland, we hadden een heerlijk huis, een goede baan, een grote, waardevolle vriendenkring en genoten van fijne vakanties. En bovenal drie volwassen kinderen en twee kleinkinderen heerlijk in de buurt wonend. Maar vooral Guus worstelde met de invulling van zijn leven. Als ambtenaar had hij het gevoel op de verkeerde plek te zitten en besloot zo'n vijf jaar geleden dat hij een bedrijf met melkschappen wilde beginnen. Ikzelf was werkzaam als sociaal psychiatrisch verpleegkundige bij de Ggz en wilde gaan proberen het bedrijf te combineren met psychiatrische hulpverlening op de boerderij. We zijn enkele jaren in Nederland op zoek geweest naar een mogelijkheid om een dergelijk bedrijf op te starten, maar dat is ons niet gelukt. Guus snuffelde wel in het buitenland, maar voor mij was de stap over de grens, waar nog wel mogelijkheden zijn, te groot. Het leek mij onmogelijk zo ver weg van alles en iedereen die me lief is te kunnen wonen.

Tot die vakantie in Noorwegen in 2003. Voor het eerst wilde ik na een vakantie niet naar huis terug en het heeft wel een week geduurd voor ik weer gewend was aan de onrust en drukte in Nederland. De constante stroom van prikkels vond ik doodvermoeiend en ik wilde zo weer terug naar de rust en de ruimte van Noorwegen. Voor jongste zoon Thomas en voor Guus waren er geen twijfels, in Noorwegen wilden ze wel wonen. Het denken over een mogelijke emigratie begon en in januari 2004 hadden we een eerste gesprek in Noorwegen over onze plannen in Nederland en eventuele mogelijkheden voor deze plannen in Noorwegen. En we werden heel enthousiast ontvangen en waren heel erg welkom.

En nu wonen we al weer ruim een jaar in Noorwegen. Op 1 november 2004 vertrokken we, een lange winter en een onzekere toekomst tegemoet. Voor de eerste winter hadden we gekozen een boerderij te huren omdat we eerst wilden ervaren hoe het was om 4 maanden geen zon op onze huid te voelen. Die eerste winter met een lekkend dak, soms wel en soms geen water, geen isolatie, en geen telefoon. Maar ook een fantastische winter waarin het welkom door de Noren overweldigend was, evenals hun nooit aflatende bereidheid tot helpen. En dan die schitterende natuur waar we deel van uitmaakten, het steeds wisselende licht, de tochten door de bergen achter ons, het zingen in het koor en de lange avonden met het bezig zijn met allerlei huisvlijt en het leren van de taal natuurlijk. Het leren autorijden op sneeuw en ijs en voor het eerst in ons leven op de lange latten.

We besloten in deze vallei te blijven en kochten in het voorjaar twee kleine boerderijtjes met gratis een in zeer slechte staat verkerend oud schoolgebouwtje. Het voorjaar met de terugkeer van de zwaluwen, de overvliegende houtsnip, de koekoek op het dak en de ontelbare broedende vogels rond de boerderij. Maar ook verschrikkelijk hard werken met het restaureren van de stal, het uitgraven van de kelder en die ombouwen tot ijsmaakruimte, het snoeien van de frambozenvelden en de verhuizing van de koeien van de burens naar onze boerderij.

En toen kwam de zomer met de eindeloze dagen en nooit helemaal donkere nachten. De vele toeristen en cruiseschepen. De stress van het hooien en de oogst van de frambozen en het andere fruit. Alle frambozen in vriezers om ijs van te maken en alle bessen verwerken tot sap en jam. En alles moesten we leren, want als ambtenaar en sociaal psychiatrisch verpleegkundige hadden we niet veel ervaring in het agrarisch bedrijf en sowieso is Noorwegen natuurlijk Nederland niet. Alle andere boeren laten in de zomer hun vee in de bergen grazen en het hooi wordt gedroogd op "hesjes", dat zijn een soort wasrekken van palen en draad in het land. Ongelofelijk arbeidsintensief en veel boeren zijn dan ook overgestapt op het verwerken van het gras tot silovoer.

Toen kwam de herfst met de terugkeer van het vee uit de bergen, de wandelingen in het achterland in herfsttooi, de paddestoelen die bij de kachel moesten drogen en de bosbessen in de vriezer voor het ijs. De steeds langer wordende nachten en het laatste bezoek uit Nederland voor de winter.

En dan weer winter, het werken in het bos, het repareren van de stal, het maken van hekken en het in orde brengen van ons woonhuis.

En weten dat ondanks alle heimwee, gemis en verdriet, dit een fantastische plek is met heel veel mogelijkheden.

ERVARINGEN.

We wonen nu ruim een jaar in Noorwegen en wat kan ik vertellen over dat jaar en over onze emigratie. Er is zoveel gebeurd. Laat ik maar het verhaal doen van de aankomst van onze spullen, dat schetst gelijk een beeld van de onvoorspelbaarheid van het leven hier.

Na drie weken Noorwegen was het dan eindelijk zo ver. We werden gebeld dat de container de volgende dag in de ochtend zou arriveren. Eindelijk weer ons eigen bed en onze administratie, dat hadden we het meest gemist. Doch, twee uur later een nieuw telefoontje, het gaat niet door want de pas is afgesloten. De volgende dag is het prachtig weer en we benutten de extra vrije tijd om een wandeling in de besneeuwde bergen te maken. We zien pestvogels, goudvinken, zwartkopmezen en notenkrakers en genieten enorm. Gelukkig zijn we nog niet al te ver als de telefoon gaat: "We zijn vergeten jullie te bellen, maar over een uur zijn de spullen er, want de pas is open." Wij als een haas naar huis, ondertussen hulptroupen bellend. Gelukkig zijn vier mensen bereid en in staat hun werk te laten vallen en rond halfdrie heeft iedereen zich verzameld in de huiskamer, maar van de container geen spoor. Dan gaat de telefoon, de wagen staat met een vastgedraaide sneeuwketting op 10 kilometer van het huis. Guus ernaar toe, de band ligt aan flarden en de ketting zit rond de as. Ik wacht met de twee Noorse buurmannen Knut en Asbjørn en de Nederlandse helpers met spanning op de komst van de spullen en om vier uur meldt de moderne tam tam aan Knut dat ze er aan komen. (Zijn broer woont lager). En jawel hoor, even later verschijnt de Citroen om de bocht in de diepte, gevolgd door een wat slingerende vrachtwagen. Bij de waterval aangekomen durft de chauffeur die met een lekke band blijkt te rijden niet verder. Maar geen nood, Leif wordt opgetrommeld met een extra zware tractor. Hij sleept de wagen omhoog terwijl Knut met de zijne duwt. Inmiddels staat iedereen buiten, ook de stokoude buurman Sigurd die mij een bemoedigend klopje op de schouders geeft, helaas meer voor een paard bedoeld en een dag later nog voelbaar.

Verder gaat het omhoog. Totdat het echt niet verder gaat en alles overgeladen moet worden op de tractor met aanhanger van Asbjørn. Het is donker inmiddels en het sneeuwt, maar die Noren houden goede zin en gaan onverstoord door.

Om 1 uur 's nachts zijn de meeste spullen boven. Wanneer we 's nachts nog een hete douche nemen blijkt dat voorlopig de laatste te zijn, het water stopt ermee.....

De volgende morgen heb ik het helemaal gehad, ik kook thee van sneeuw, we laten alle troep staan en vertrekken naar de gemeente voor het regelen van onze verblijfsvergunning.

's Avonds ontdekken we tussen de niet opgeruimde ontbijtspullen een bloeiende azalea, stevig ingepakt tegen de kou met een welkomstkaartje van ons nog onbekende bureu.

Zal ik ook nog vertellen dat we de dag erna ontdekten dat de stal met de inderhaast van tweedehands hout nieuw getimmerde vloer het ging begeven onder het gewicht van onze spullen en we als een gek toen alles er weer uit moesten sjouwen terwijl de vloer steeds verder wegzakte richting onderste stal en hoe ik toen in huilen uitbarstte en terug wilde naar mijn fijne huis en mijn vrienden en familie in Nederland? En hoe ik mezelf onder de appelboom, omringd door hertensporen en de zon op de bergen weer hervond en we gezellig naar een kerstmarkt gingen? Och, laat ik het hier maar bij laten....

WAAR.

Het Sognefjord is het grootste (en mooiste..) fjord van Noorwegen en strekt zich 204 kilometer uit het land in. De wanden zijn soms meer dan een kilometer hoog en het water is meer dan een kilometer diep. Het klimaat is een zeeklimaat en verschilt niet zoveel van dat van Nederland. Het kan vriezen en het kan dooien, al zal het wel wat vaker vriezen dan in Nederland en kun je in de winter de sneeuw altijd opzoeken als je omhoog gaat. Door de warme golfstroom is het veel warmer dan andere gebieden op dezelfde breedtegraad en havens vriezen nooit dicht. Aan het fjord groeien allerlei soorten fruit, waaronder zelfs perziken en abrikozen!

Aan dit fjord ligt Vik met het kleine dorpje Feios waar wij terecht zijn gekomen. Feios heeft 250 inwoners en de bebouwing loopt vanaf het fjord omhoog door de vallei de bergen in. Er is relatief weinig vlak land en de boerderijen zijn daardoor kleinschalig en gericht op meerdere producten.

We hebben een boerderij gekocht in het midden van het dal, met uitzicht op het fjord en met de rug tegen de bergen en bossen aan. Aan de overkant van de rivier, op 5 minuten lopen hebben we nog een kleine boerderij gekocht. Het is de bedoeling dat we hier een zorgboerderij gaan realiseren. De reden dat we twee kleine boerderijen hebben gekocht is dat we ruimte nodig hebben voor zorgvragers en gasten en genoeg grond om te werken volgens de biologisch dynamische norm. (Verbouwen eigen voer en verwerken eigen mest).

We waren het liefst aan de slag gegaan met melkschapen en wilden producten maken van de melk zoals kaas en yoghurt, maar schapen mogen we niet importeren. Er zijn meer schapen dan mensen in Noorwegen, maar geen melkschapen dus. Het zijn een paar koeien geworden van een oud Noors ras. Van de melk en de room en van de vruchten van het land maken we nu ijs. Van koeien hebben we eigenlijk geen verstand en dat heeft tot spectaculaire avonturen geleid, tot groot vermaak van de burens. De verrekijkers die in alle huizen onderdeel uitmaken van de inventaris (zogenaamd voor het opsporen van wild...) zijn ongetwijfeld dit jaar veel gebruikt. En dat we een kalfje drie weken voor stiertje hebben uitgemaakt maar dat het uiteindelijk toch een koetje bleek te zijn zal vast tot in lengte van dagen deel uitmaken van het verhalenrepertoire van Feios. Maar de koeien zijn erg tevreden en de kalfjes groeien als kool. Ook houden we net als in Nederland weer bijen. En er is natuurlijk volop werk in het bijbehorende bos. We zouden het liefst het land gaan bewerken met paarden, of dat mogelijk is weten we nog niet. Door de diversiteit aan werkvelden hopen we een goede werkplek te kunnen bieden en een fijne vakantieplek voor natuurminnaars en rustzoekers natuurlijk.

Ondanks alle drukte vinden we gelukkig regelmatig tijd om wandelingen te maken in het achterland, een schitterend gebied met niet te hoge bergen, lieflijke dalen, riviertjes en watervallen.

Regelmatig maken we een kleine wandeling naar boven. Na een kwartier kom je op een open vlakte met enkele vervallen hutten. Op die tochten gaat onze poes Flipse vaak mee. Hij denkt nog steeds dat hij na de nachtmerrie-reis in de auto in de poezenhemel is aangekomen en het feit dat wij daar ook zijn maakt hem helemaal gelukkig. De ruimte en de wijsheid kan hij niet helemaal behappen en meestal blijft hij rond het huis of in de stal. Maar als wij gaan wandelen is het feest, dan loopt hij de hele wandeling mee en zoekt z'n weg door riviertjes en watervalletjes. Boven aangekomen komt hij naast ons zitten op een restant muur, nek uitgerekt, alle geuren en geluiden in zich opnemend. Voor ons een feest, deze kat.

DE BUREN.

Met de buurt hebben we goed contact. In het verhuisverhaal noemde ik al mensen die ons daarmee hielpen en de oude buurman Sigurd. Sigurd vindt alles geweldig interessant en spannend. Wij zijn voor hem een bron van vreugde en hij wil alles van ons weten. Weet ook werkelijk alles en het vreemde is dat het ons totaal niet stoort, we zijn alleen maar dol op onze

buurman. Als hij een bezoeker registreert die hij niet kan plaats, dan komt hij vragen wie dat was en wat die kwam doen. Zonder enige schaamte en in alle openheid nieuwsgierig.

Buurman Lars helpt ons veel bij het restaureren. Hij is verstandelijk wat beperkt en zit te zingen op het dak. Guus heeft hem ook al wijsgemaakt dat we in Nederland twee soorten spijkers kennen. Die met de punt naar beneden voor de vloer en met de punt naar boven voor het dak. Na veel denkwerk kwam hij tot de conclusie dat je ze toch ook om kunt keren en rolde toen van de lol bijna het dak af. Deze flauwe grap kent nu heel Feios!

We worden regelmatig uitgenodigd voor een maaltijd en dat is me dan ook een maaltijd! De eerste keer wisten we nog niet wat een Noorse maaltijd inhoudt. We moesten van alles op tafel natuurlijk proeven en dat was een hele klus, maar te doen en heerlijk. Toen verhuisden we naar de zithoek voor een hapje en een drankje, dat meenden we wel af te mogen slaan. Enige tijd later weer naar de eettafel voor koffie en thee. Helaas niet uitsluitend koffie en thee, maar een tafel vol met allerlei gebak, fruit, koekjes, snoep en ijs en weigeren was er niet bij. Toen we s'avonds naar huis liepen, bij de burens van de berg af en bij ons de berg op, klaagde Guus dat z'n zwaartepunt verlegd was en hij elk moment om kon tuimelen. We voelden ons net twee waggelende eenden!!! De volgende dag uitsluitend lauw water, toen ging het weer. Bij de tweede uitnodiging hadden we ons lesje geleerd en namen we van alles mini hapjes om het tot het einde vol te kunnen houden. Waar die Noren het laten is ons een raadsel!!

Die tweede uitnodiging kwam per telefoon toen Guus en ik in een restaurantje zaten. Ik pakte de telefoon aan en toen ik een Noorman hoorde, vroeg ik gewoontegetrouw of hij met Guus wilde praten, die spreekt veel beter Noors dan ik. Maar dat werd niet geaccepteerd. Het bleek buurman Leif te zijn. Ik begreep dat hij ons uitnodigde voor een maaltijd voor de volgende avond.

Ik had een keer op het koor gezegd dat ik de kinderen en Nederland zo miste en het was geloof ik ook wel aan me te zien dat het niet goed ging. De buurvrouw zei dat de buurt dan moest zorgen dat het goed met me zou gaan en ik kon me niet aan de indruk onttrekken dat er een plan van aanpak was gemaakt en dat de weigering mij toe te staan Guus het gesprek te laten voeren en de uitnodigingen bij dat plan van aanpak hoorden!!

Verder krijgen we veel hulp bij van alles. Zo waren de balken in het oude schooltje echt te rot en moesten vervangen worden. Toen heeft de ene buurman samen met Guus twee mooie grote bomen uitgezocht, die omgehaald en met de lier uit het bos getrokken. Een andere buurman bracht ze voor op de trekker naar weer een andere bewoner van Feios met een zaagmachine. Een paar uur later kwamen ze als balk terug. De volgende dag zijn ze in de school gelegd en met prachtige houtverbindingen bevestigd. Duknad heet dat hier, burenhulp, waarom zou iedereen zelf alles aanschaffen en doen, je kunt elkaar prima aanvullen.

HET VEE.

De koeien hebben we overgenomen van een buurman. Telemarkskoeien, een oud Noors ras. Vier koeien en twee kalfjes. Van koeien hadden we dus geen verstand en dat hebben we geweten. Ons ideaal van een stal waar ze los in lopen kunnen leek meteen te mislukken. Er ontstond strijd om het leiderschap en dan zijn koeien groot en horens scherp. Maar na een moeilijke eerste dag keerde de rust weer en nu zijn de koeien erg tevreden.

Ook was de kudde de eerste tijd maar moeilijk in de wei te houden en ze ontsnapten nog al eens. Zaten we rustig te eten, kwam de familie ineens langs wandelen op weg naar de bergen. Er werden die eerste tijd nogal wat krachttermen gebruikt in dit huis. Gelukkig helpt buurman Sigurd (85) spoorzoeken. Zo vonden we ze een keer 's morgens vroeg terug bij een hooggelegen boerderij. De dames hadden een prachtig dal gevonden en lagen heerlijk te

herkauwen.

Maar normaal gesproken blijven ze in de wei en komen voor de nacht zelf naar de stal. Dan zetten we de kalfjes apart en 's morgens melkt Guus de moeders eerst voor ze weer herenigd worden. Dat gaat prima. We hebben genoeg melk voor onszelf en voor het ijs en de kalfjes groeien als kool.

En dan die ellendige uierontstekingen. Uier rood, pijnlijk en keihard en kalfjes die niet willen drinken. Uren bezig met masseren en met koude en warme doeken. En de troep uit die uier proberen te krijgen. Zonder dierenarts kwam het allemaal weer goed. Toch wel trots op onszelf (en op de koeien natuurlijk).

Bij ons is het laatste kalfje geboren. Ik was toen in Nederland en Guus stuurde foto's. Een prachtig kalf maar helaas weer een stiertje, Fjosok genaamd. We hadden nu drie stiertjes. De vierde koe bleek helaas niet zwanger te zijn. Het laatst geboren kalf vroeg nogal wat zorg. Moeder weer een uierontsteking en een wat apathisch kalf dat niet wilde drinken. Ook dat hebben we gered. Wel moest het drie weken oude stiertje Fjosok toen een andere naam, want toen het plaste bleek het toch een koetje te zijn.... Nu heet ze Ronja.

Nooit geweten trouwens dat koeien zulke knuffeldieren zijn. (Maar ja, wat wisten we nu eigenlijk wel van koeien!!) Ze vragen steeds om geaaid te worden en als je daar maar lang genoeg mee doorgaat gaan ze op hun rug liggen genieten. Geen gezicht!

Ook nooit geweten dat kalfjes zo speels zijn. De oudste is Robje, een prachtig, creatief stiertje. Hij is de gangmaker en een grote charmeur. Hij heeft pas bij ons, drie weken oud, bij de moeder leren drinken en doet dat nu met grote charme bij alle moeders. Hij verzint de spelletjes. Zo organiseert hij regelmatig een hardloopwedstrijd. Ze gaan dan met z'n drieën naar een beginpunt en rennen zo hard mogelijk naar de andere kant van het land. En dat keer op keer. De moeders kijken verbaasd en hoofdschuddend toe. Het tweede kalf heet Birk. Hij is wat onzichtbaar en meer van het kleine genieten. Als je in de wei komt gaat hij met wijde poten voor je staan, blaas als een schaap en rent dan weg. De bedoeling is geloof ik dat je hem probeert te pakken of te tikken of zo. Ronja tenslotte is een schoonheid. Grote glanzende ogen met enorme wimpers. Ze aanbid haar grote "broers" en kan verzaligd haar kop op de flank van Robje leggen en wegdromen. Ze is wat traag van begrip en verliest dan ook altijd bij wedstrijden.

Het is dat we het zo druk hebben, anders deden we niets anders meer dan onze kudde observeren.

NIET ALTIJD GEMAKKELIJK.

Thomas heeft een jaar op één van de Volkshogescholen in Noorwegen doorgebracht.

Jongeren vanuit de hele wereld kunnen in verschillende richtingen hier een jaar een opleiding volgen. Thomas koos voor Buitenleven en Bergsport en heeft een fantastisch jaar gehad met veel mooie en soms barre tochten te voet, paard, per boot of op ski's. Hij heeft in dat jaar goed Noors geleerd. En zich vaak geblesseerd omdat hij meende turnen met skiën te kunnen combineren. Nu zit hij weer op de middelbare school. Hij doet gymnasium op de sportrichting. En helpt de plaatselijke turnvereniging met lesgeven. Door de week zit hij op kamers en in het weekend is hij thuis. Hij is dol op vissen en bezig zijn in de natuur en voelt zich over het algemeen in zijn element. Hij vindt het heerlijk om met onze gasten tochten te maken. En van honger zullen we niet omkomen. We hebben voldoende vis, gedroogde paddestoelen en allerlei producten van in het wild groeiend fruit in voorraad.

Maar hij heeft het ook behoorlijk moeilijk gehad. Ontworteld in Nederland en nog niet geworteld in Noorwegen. Nu krijgt hij hier meer en meer contacten, gaat met een vriend ski-schieten en voelt zich inmiddels aardig Noors.

Met de heimwee kon ik Thomas niet goed helpen, want daar ging ik zelf bijna aan onderdoor. Wat miste ik de kinderen, kleinkinderen, vrienden, het werk en ons huis!!! Noorwegen zag ik lange tijd als door een glazen wand. Het vele bezoek dit jaar, het enthousiasme van de bezoekers en het gemak waarmee je even naar Nederland reist, hebben enorm geholpen. Zeker ook voor Thomas. Ja, en Guus, die is alleen maar gelukkig, hoewel de zorg om Thomas en mij dat geluk natuurlijk wel heeft overschaduwd. Nu, na een jaar, is er verbondenheid gegroeid met het land en zijn bewoners en maakt het me blij dat ik er deel van uit maak.

Wat ons allemaal veel plezier doet is de menselijke maat en de korte lijnen. Heel veel zaken worden op gemeenteniveau geregeld. Een goed voorbeeld van die korte lijnen en de menselijke maat is onze aanvraag om het schooltje te mogen verbouwen. Het oude schooltje valt onder "behoudenswaardige gebouwen". Wij wilden van een raam een deur maken en een veranda bouwen. Wij dachten nog Nederlands en zagen de bui al hangen van de Welstandscommissie. Maar we stapten het gemeentehuis binnen, waar de betreffende ambtenaar natuurlijk tijd had voor ons (wij hebben hier nog nooit iemand zijn "agenda zien trekken") en de school op internet tevoorschijn toverde. Hij tekende in wat we wilden, zag dat het goed was en stopte het in het archief. En dat was het.

Wanneer je te maken krijgt met landelijke organisaties wordt het een ander verhaal. Noorse molens malen langzaam en soms bizar! Wij hebben inmiddels geleerd ons niet te druk te maken, ooit komt het w.s. goed. Zo hadden Guus en Thomas een verblijfsvergunning en ik niet. Maar we konden ons toch niet goed voorstellen dat ze mij van mijn bed zouden komen lichten. En inderdaad, na een paar maanden kwam het bericht dat ik mij met mijn familie mocht herenigen. Die brief hangt nu als curiositeit bij de gemeente.

En als we thuis komen, bij de boerderij die uiteraard niet op slot is, en er staat een pak uit Nederland op de postbus aan de weg met een plastic zak eroverheen tegen de regen en elastieken tegen het omvallen, beseffen we elke keer weer dat het voor ons nooit helemaal vanzelfsprekend zal worden dat niemand hier iets meeneemt wat niet van hem is. Elke keer maakt dat ons weer blij. We raken onze alertheid kwijt!
En dat mag van ons zo blijven!